

Torsdagen den 7 september

Kl. 13.00–13.44

§ 1 Meddelande om aktuell debatt om situationen för ensamkommande

Tjänstgörande ålderspresidenten meddelade att på begäran av Vänsterpartiets riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om situationen för ensamkommande anordnas *onsdagen den 13 september kl. 10.00*.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt

Med anledning av utvisningarna till Afghanistan.

Ett hundratal ensamkommande unga flyktingar sittstrejkar på Medborgarplatsen i Stockholm sedan en vecka tillbaka. Deras mål är att stoppa utvisningarna till Afghanistan. De har fått stort stöd från frivilligorganisationer och individer som bidragit med praktisk hjälp såväl som sällskap. Sittstrejken har också angripits av nazister och skyddas nu därför av polis.

Säkerhetsläget i Afghanistan har försämrats sedan en tid tillbaka och landet bedöms numera som världens näst farligaste efter Syrien, enligt den årliga rankingen från The Institute for Economics and Peace. Afghanistans vice flyktingminister Alema Alema har vädjat till Sverige om att inte utvisa människor till Afghanistan eftersom landet inte klarar av att ta emot de människor som tvingas återvända.

Sedan 2015 har omkring 38 000 ensamkommande barn sökt asyl i Sverige. Många av dem väntar fortfarande på besked. Den långa väntan på en oviss framtid är mycket påfrestande. Den psykiska ohälsan bland gruppen är utbredd och under det senaste året har flera fall av självskaдебeteende rapporterats. Några har gått så långt att de tagit sina liv. De sökte asyl i ett Sverige där andra lagar rådde än de som gäller när deras ansökningar ska behandlas. Sveriges regering och riksdag har ett stort ansvar för dessa barn och unga.

Migrationsverket har svarat de sittstrejkande att de inte kan agera annorlunda utifrån det regelverk de har att följa. Därför måste frågan hanteras och diskuteras politiskt. De som sittstrejkar för sin framtid förtjänar att få svar av partierna i Sveriges riksdag.

Mot bakgrund av utvecklingen i Afghanistan och den utsatta situationen för många ensamkommande barn begär Vänsterpartiet att en aktuell debatt ska hållas i riksdagen. På så sätt kan riksdagen ges besked om hur regeringen avser att agera i frågan och riksdagens partier ges möjlighet att debattera detta.

Stockholm den 11 augusti 2017

Mia Sydow Mölleby

Gruppledare Vänsterpartiet

§ 2 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprövningsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Momodou Jallow (V) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 31 augusti 2017 sedan Daniel Sestrajcic (V) avsagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nye ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 4 september 2017

Svante O. Johansson

ersättare för ordföranden

/Mattias Andersson
sekreterare

§ 3 Anmälan om ersättare

Tjänstgörande ålderspresidenten anmälde att *Mats Pertoft* (MP) skulle tjänstgöra som ersättare för *Annika Hirvonen Falk* (MP) under tiden för hennes ledighet den 23 oktober 2017–30 april 2018.

§ 4 Anmälan om kompletteringsval

Tjänstgörande ålderspresidenten meddelade

att Vänsterpartiets riksdagsgrupp anmält Momodou Jallow som ledamot i skatteutskottet och som suppleant i kulturutskottet samt

att Moderaternas riksdagsgrupp anmält John Widegren som suppleant i konstitutionsutskottet under *Andreas Norléns* ledighet.

Tjänstgörande ålderspresidenten förklarade vald till

ledamot i skatteutskottet

Momodou Jallow (V)

suppleant i kulturutskottet

Momodou Jallow (V)

suppleant i konstitutionsutskottet
John Widegren (M)

§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tjänstgörande ålderspresidenten anmälde att utdrag ur prot. 2016/17:43 för måndagen den 28 augusti i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från trafikutskottet.

§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2016/17:576

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:576 Rikt- och gränsvärden för radon i Sverige
av Roger Hedlund (SD)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 28 september 2017.

Skälet till dröjsmålet är att beredning av svaret pågår.

Stockholm den 1 september 2017

Näringsdepartementet

Peter Eriksson (MP)

Enligt uppdrag

Annica Sandberg

Departementsråd

Interpellation 2016/17:611

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:611 Tyngre lastbilar på det svenska vägnätet
av Anders Åkesson (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 19 september 2017.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 30 augusti 2017

Näringsdepartementet

Tomas Eneroth (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2016/17:612

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:612 Körkortsförnyelse för svenskar i internationell tjänst

av Kerstin Lundgren (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 19 september 2017.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 6 september 2017

Näringsdepartementet

Tomas Eneroth (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2016/17:619

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:619 Dödsfall i sjukvården

av Jeff Ahl (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 september 2017.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 5 september 2017

Socialdepartementet

Annika Strandhäll (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

§ 7 Anmälan om faktapromemorior

Tjänstgörande ålderspresidenten anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2016/17:FPM122 Förordning om import av kulturföremål *KOM(2017) 375* till justitieutskottet

2016/17:FPM123 Meddelande om ökad innovation i EU:s regioner *KOM(2017) 376* till näringsutskottet

§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2016/17:198 till konstitutionsutskottet

2016/17:209, 214 och 218 till justitieutskottet

2016/17:210 och 215 till utrikesutskottet

2016/17:216 till socialförsäkringsutskottet

2016/17:217 till miljö- och jordbruksutskottet

2016/17:220 till arbetsmarknadsutskottet

EU-dokument

KOM(2017) 276 och KOM(2017) 335 till skatteutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 25 september.*

KOM(2017) 331 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 16 oktober.*

KOM(2017) 343 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 27 oktober.*

KOM(2017) 344 till justitieutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 19 oktober.*

KOM(2017) 352 till justitieutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 20 oktober.*

KOM(2017) 358 till finansutskottet

KOM(2017) 385 till kulturutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 26 oktober.*

§ 9 Svar på interpellation 2016/17:568 om svenskt snus i EU

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ålderspresident! Jesper Skalberg Karlsson har frågat mig om regeringen nu kommer att agera för att Europeiska unionens förbud mot försäljning av snus på den inre marknaden upphävs.

Jag vill inledningsvis understryka att svensk tobakspolitik syftar till att minska *allt* tobaksbruk. Målet antogs av riksdagen år 2011 och har därefter fastställts i regeringens reviderade ANDT-strategi för 2016–2020.

Jag vill också framhålla att Sverige stöder en folkhälsobaserad och restriktiv tobakspolitik i EU. Antagandet av tobaksproduktdirektivet var ett viktigt steg i EU:s tobaksförebyggande arbete.

Det nya tobaksproduktdirektivet innebär att snus även i fortsättningen får säljas i Sverige men inte i övriga medlemsstater. Under förhandlingarna om det nya direktivet drev Sverige inledningsvis linjen att snus borde få säljas i hela EU, bland annat med argumentet att snus är mindre skadligt än andra tobaksprodukter som är tillåtna i hela EU.

Sveriges hållning mötte starkt motstånd från EU-kommissionen och vann litet stöd från övriga medlemsstater. Detta gjorde att Sverige i stället inriktade sig på att även under det nya direktivet få reglera innehållet i snus. Sverige lyckades i förhandlingarna undanta svenskt snus från direktivets bestämmelser om innehållsreglering.

Genom att verka för att upphäva direktivets förbud mot försäljning av snus i andra medlemsstater aktualiserar man också frågan om en omförhandling av direktivet. En omförhandling medför alltid risker och skulle

bland annat kunna hota de undantag för snus som Sverige har fått igenom i den tidigare förhandlingen och som gäller på marknaden i dag.

Av dessa skäl är jag i nuläget inte beredd att agera för att EU:s förbud mot försäljning av snus i övriga medlemsstater upphävs.

Jag vill i sammanhanget påpeka att näringsutskottet vid upprepade tillfällen har konstaterat att frågan om att verka mot ett upphävande av förbudet inte längre har samma aktualitet.

Anf. 2 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Fru ålderspresident! Tack, statsrådet, för det svaret!

Visst är det så att statsrådet inte ska behöva springa till näringsutskottet en gång till för att lyfta upp frågan om snus ännu en gång. Det är bättre att ministern kommer hit till kammaren och debatterar med mig i 20 minuter så här lite efter lunch än att man tvingas inställa sig hos näringsutskottet en tidig torsdagsmorgon och behöver sitta där i två timmar före regerings-sammanträdet.

Fru ålderspresident! Svenskt snus har sedan 1971 legat under svensk livsmedelslagstiftning. Det innebär att svenskt snus underställs vissa krav på vattenkvalitet, på renlighet och på gränsvärden för oönskade ämnen. Det är bra för konsumenternas säkerhet men också för branschens långsiktiga trovärdighet. Den ganska starka kvalitetsmedvetenhet som finns hos svenska producenter av livsmedel och svenska konsumenter bidrar till svenska mervärden, då vi har bra produkter att exportera.

Sett till det svenska tobaksbruket överlag, alltså hela bilden, är vi inte unika jämfört med jämförbara länder. Tobaksbruket är ungefär detsamma. Skillnaden mellan oss och andra är att en betydande del av tobaksbruket är förlagt till just snus och då ofta som alternativ till rökning. Det ger också en fingervisning om varför Sverige har färre tobaksrelaterade sjukdomar, vilket är välkommet. En studie från Karolinska Institutet som publicerades i våras visar exempelvis att snusande inte leder till ökad risk för bukspottkörtelcancer. Det är ganska bra. Om man tvunget måste bruka tobak är det bra att man gör det på svenskt vis: genom snus.

Man kan såklart tycka att allt tobaksbruk ska väck. Det finns organisationer som vill begränsa godis och stillasittande också. Men jag vill påstå att lagom ändå är bäst. Det är bra att tänka på vad man konsumerar, absolut, men förbjuder riksdagen allt som är trevligt och gott men kan vara skadligt blir ju livet på jorden uteslutande torftigt.

Fru ålderspresident! I början av sommaren, den 27 juni, mottog statsrådet Ann Linde och minister Annika Strandhäll ett brev. Där bad 18 oberoende forskare regeringen att driva på för att snus ska komma ut på den europeiska gemensamma marknaden. Det var professorer och forskare från Grekland, Australien, Storbritannien, Sverige, Belgien och Frankrike – en lång rad titlar från olika lärosäten. Deras tydliga budskap var ungefär som mitt: Snus leder till färre tobaksrelaterade sjukdomar och borde komma fler till del. Erkänner man att det förhåller sig på det sättet är ett slopat förbud en skadereducerande och folkhälsobaserad åtgärd att ta till.

Ministern har i dag redogjort för att regeringen försökt men misslyckats med att nå det där sista steget fram. Det är bra att det svenska undantaget fortsatt finns, men eftersom frågan är aktuell – inte minst eftersom det pågår processer i EU-domstolen som rör detta – finns det skäl att fortsätta fråga regeringen hur man ser på det här och hur man agerar.

Mina uppföljande frågor till statsrådet är för det första om regeringen bevakar den process som pågår i EU-domstolen och för det andra hur kommissionen – lite mer än att bara säga nej – ser på det fortsatta svenska undantaget. Förstår man till exempel vad snus är?

Anf. 3 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ålderspresident! I förhandlingarna om det nya tobaksproduktdirektivet drev Sverige linjen att snus borde få säljas i hela EU, bland annat med argumentet att snus är mindre skadligt än andra tobaksprodukter som är tillåtna i hela EU. Men den hållningen mötte starkt motstånd, både från kommissionen och från de flesta andra medlemsländer. Därför fokuserade Sverige på att skydda själva undantaget.

Samtidigt är det så att all svensk tobakspolitik syftar till att minska bruket av *all* tobak – även snus. Det målet antogs av riksdagen 2011, och det har fastställs i regeringens reviderade ANDT-strategi för 2016–2020.

Sedan är det så att Socialstyrelsen inte rekommenderar snus som metod för rökavvänjning, till exempel. I riktlinjerna konstaterar Socialstyrelsen bland annat att det saknas vetenskapliga kontroller och studier av effekten av snus som rökavvänjningshjälpmedel.

Anf. 4 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Fru ålderspresident! Tack, statsrådet, för det korta men ändå talande svaret.

Visst kan det finnas riktlinjer och direktiv, och jag är inte den som påstår att snus är en hälsoprodukt. Det jag tycker att man ska slå fast är bara att snus är mindre skadligt än rökning. På övergripande landsnivå – inte nödvändigtvis på individnivå när man talar om rökavvänjning – är det tydligt att mer snusande leder till att folk röker lite mindre och därför får färre tobaksrelaterade sjukdomar.

Fru ålderspresident! Anledningen till att jag lyfter fram denna fråga och vill fortsätta att tala om EU-kommissionen är att det inte är helt tydligt om EU verkligen vet vad man håller på med på detta område. När den nederländske socialdemokraten och EU-kommissionens vice ordförande Frans Timmermans var i Sverige i början av maj mötte han svenskar under en så kallad medborgardialog. Han fick då den fråga som egentligen är min fråga: Om man ser att snus leder till färre tobaksrelaterade sjukdomar, varför är det inte tillåtet i hela unionen? Det finns ju tillåtna tobaksprodukter som är betydligt farligare. Hans svar på den frågan var helt enkelt: Jag vet inte.

Detta leder till följdfrågan om kommissionen verkligen är inläst på vad snus innebär. Det är klart att det kan vara skrämmande att tillåta nya tobaksprodukter, men EU-kommissionen och unionen som sådan har ju att behandla flera nya tobaksprodukter som är i pipeline. Det handlar om e-cigarettor och mycket annat. Där hoppas jag verkligen att Sverige bidrar med en konstruktiv hållning och en evidensbaserad politik. Det är en röst som verkligen behövs i unionen och som jag tycker att vi ska vara.

Om jag ska ställa en följdfråga till Ann Linde, som är det statsråd som ansvarar för detta, vore det intressant att veta om det finns information som regeringen ännu inte delgivit riksdagen när det gäller snusfrågan. En del olika processer har pågått – i EU-domstolen, i EU-kommissionen och

inom ramen för förhandlingen. Finns det information kring snuset på bordet i dag som riksdagen inte har, och när får vi möjlighet att lyfta fram denna fråga igen? Jag lovar att inte ställa interpellationer om snuset fram till dess.

Anf. 5 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ålderspresident! Jesper Skalberg Karlsson, du får gärna ställa interpellationer! Denna fråga är viktig, och jag tycker att det är bra att den diskuteras i kammaren och att jag får möjlighet att tala om varför vi resonerar som vi gör.

Den fråga som hela tiden har varit absolut viktigast för mig är att skydda snuset i Sverige. Jag vill inte agera på ett sådant sätt att det undantag vi faktiskt har på något sätt riskeras. Det innebär inte bara att vi får sälja och tillverka utan också att vi får ha snus med vissa smaker och att det ska se ut på ett visst sätt och så vidare. Detta är det viktigaste.

Sedan försökte vi att få de andra länderna och kommissionen att gå med på att snus skulle få säljas i alla länder, bland annat med argumentet att det är bättre att folk snusar än att de röker samt att det är ett handels hinder. Det är inte heller logiskt att det bara är snus som är förbjudet när många andra tobaksprodukter, som dessutom kan vara skadligare, är tillåtna.

Men vi fick inte gehör för detta, så efter ett tag ändrade vi den argumentationen eftersom den inte skulle gå igenom. I stället inriktade vi oss på att få in i direktivet att vi skulle få bestämma ingrediensinnehållet i snuset, som också var ifrågasatt. Det betraktades som ett allvarligt hot mot själva undantaget om vi inte skulle få lov att ha de ingredienser som man har nu. Vi har ju en väldigt väl utvecklad snustillverkning i Sverige.

När det sedan gäller hälsoriskerna vet vi att nikotinet i snus är beroendeframkallande, och vi vet att snus kan orsaka permanenta skador på tandköttet och förändringar på munslemhinnan. Men andra hälsoeffekter är inte lika tydligt belagda för snus som för rökning. Det enda Socialstyrelsen har sagt är att man inte rekommenderar snus för rökavvänjning, vilket i så fall skulle vara logiskt.

När det gäller frågan om annan information finns det ingen sådan som jag känner till som inte är offentlig eller finns hos riksdagen. Men nu kommer dessa mål att komma upp, och vi kommer att följa detta väldigt noga för att se hur regeringen ska agera i fortsättningen.

Anf. 6 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Fru ålderspresident! Tack, statsrådet, för svaret!

Jag kan fylla på med fördelarna med att komma till kammaren i stället för till näringsutskottet: Inte så många människor som snusar läser kanske näringsutskottets ställningstagande, men man kanske har tv:n på och kan lyssna på den här debatten. Det är väldigt välkommet.

Fru ålderspresident! Även om jag och statsrådet Linde kanske inte är helt överens är jag tacksam för att regeringen i förhandlingarna har drivit på för det svenska snuset. Man nådde kanske inte riktigt ända fram och fick inte allt på önskelistan, men det är en viktig signal från regeringen om att man ser verkligheten för vad den är: att snus är mindre farligt än cigaretter när man tittar på landsnivå. Detta är en distinktion som till exempel den tidigare sjukvårdsministern inte gjorde.

Jag tror, i min roll som ledamot, att Europeiska unionen vore betjänt av att få prova på snus. Det vore bra för handeln och för folkhälsan, och det vore ganska bra politik. Om regeringen, som bland annat landsbygdsministern och Mikael Damberg sagt, menar allvar med att vilja öka exporten av livsmedel, vilket är det paraply som snus regleras under, kommer Moderaterna gärna att vara med och hjälpa till i det arbetet. Vi är frihandelsvänner av den högsta graden, om man uttrycker sig så.

Med detta tackar jag för denna interpellationsdebatt!

Anf. 7 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ålderspresident! Jag tror inte att jag har en annan syn än statsrådet Damberg i denna fråga. Det är inte heller förbjudet att bjuda sina europeiska kompisar på snus, om man vill det.

Men det är ändå så att svensk tobakspolitik syftar till att minska allt tobaksbruk; detta är antaget i kammaren. Samtidigt vet vi, även jag, att snus är en del av den svenska kulturen. Det råder ingen tvekan om detta. Vi har därför försökt påverka EU för att öppna upp för snusförsäljning på den inre marknaden. Men det är bara att erkänna: Vi har misslyckats med detta. I stället är – jag upprepar det – min absolut viktigaste prioritering att inget får hota det undantag vi har i Sverige.

Vi har också sett till detta med ingredienserna. Det är också en viktig fråga, och det var faktiskt en förhandlingsframgång att vi lyckades med detta.

Jag vill avsluta med att parafrasera Pippi Långstrump: Utan snus i 30 dagar förmäktar vi i detta land! Jag kommer aldrig att agera på ett sätt som skulle riskera att det svenska undantaget för snus ifrågasätts.

Med detta vill jag tacka Jesper Skalberg Karlsson för denna interpellation.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2016/17:582 om Sveriges exportstrategi

Anf. 8 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ålderspresident! Hans Rothenberg har frågat mig om jag anser att den befintliga exportstrategin fungerar då exporten har minskat på de 26 prioriterade marknaderna. Han har också frågat vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta med anledning av minskningen för att förbättra Sveriges export.

Sveriges exportstrategi beslutades av regeringen i september 2015. Den innehåller 22 insatser för att stärka det svenska näringslivets internationalisering och berör förutom exporten även arbetet för en fri och rättvis handel, främjandet av utländska investeringar och turism, Sverige bilden i utlandet och attraktionen av utländska talanger.

Bland insatserna ingår bland annat bättre samordning och kraftsamling inom Team Sweden, inrättandet av regionala exportcentrum, bättre tillgång till rådgivning och finansiering för små och medelstora företags export och mycket annat. Regeringen anslog för strategins genomförande

800 miljoner kronor under fem år. Exportstrategin togs fram i dialog med det svenska näringslivet.

I exportstrategin nämns en lista över 26 länder vilka ges långsiktig prioritet i regeringens exportfrämjande. Listan presenterades ett halvår innan exportstrategin beslutades. Urvalet av länder skedde utifrån deras ekonomiska storlek och förväntade tillväxt till 2020 samt förekomsten av politiska eller byråkratiska hinder som ökar företagets behov av stöd från svenska ambassader och ministerbesök. De prioriterade länderna finns i alla världsdelar, med viss slagsida åt tillväxtländerna i Asien och Mellanöstern. Men även stora traditionella marknader som USA, Tyskland och Storbritannien finns med.

Nästan alla dessa länder har besökts av ett statsråd eller en statssekreterare sedan 2014, ofta tillsammans med en företagsdelegation. I ett av länderna, Filippinerna, har Sverige återöppnat vår ambassad. I USA har Sverige återöppnat generalkonsulatet i New York.

Fru ålderspresident! Under det senaste kvartalet har exporten till dessa 26 länder ökat med 13 procent. Tidigare har dock utvecklingen varit mer blandad. Några av länderna har lidit svårt av priset på olja och andra råvaror, vilket gjort att deras efterfrågan på importerade varor minskat. I andra länder har politiska förändringar påverkat tillväxten och företagets vilja att satsa på att utveckla sin export. Ett exempel är Storbritannien, där svensk export blivit dyrare eftersom pundet rasat sedan landet beslutade att lämna EU, samtidigt som företagen känner en osäkerhet om vilka villkor som kommer att råda framöver. Detta är effekter som även våra konkurrentländers export påverkats av.

Svensk export domineras av kapital- och investeringsvaror som kunderna inte förnyar varje år, såsom maskiner, lastbilar och mobilnätverk. Det gör oss mer känsliga för konjunktursvängningar än länder vars export domineras av exempelvis livsmedel eller läkemedel. En enda stor affär kan därför få kraftigt genomslag på Sveriges export till en viss tillväxtmarknad för ett enskilt år.

Den samlade exporten utvecklas positivt. Detsamma gäller inflödet av investeringar, turism och nästan alla de andra mått med vilka vi utvärderar exportstrategin. Genomförandet av de olika insatserna fortsätter, och resultaten följs upp löpande. Om det skulle behövas finns en beredskap att ändra i prioriteringarna. Utgångspunkten är att exportfrämjandet ska bygga på vad företagen efterfrågar, och därför är dialogen med näringslivet central.

Att världen förblir öppen för handel och investeringar är grunden för vår export. Likaså måste vi fortsätta att vässa vårt erbjudande till utländska investerare och talanger, så att de vill etablera sig här. Hållbart företagande är en integrerad del i exportfrämjandet, och ses alltmer av svenska företag som en konkurrensfördel.

I exportfrämjandet, liksom i allt annat, måste man våga prioritera. I något skede kan det finnas skäl att se över urvalet av länder. Men prioriteringar ska vara långsiktiga, och därför bör man inte fästa sig alltför mycket vid svängningar i konjunkturer, valutakurser och råvarupriser.

Anf. 9 HANS ROTHENBERG (M):

Fru ålderspresident! Tack, ministern, för svaret! Handelspolitiken är ett område som vi i Sverige brukar ha en gemensam linje om. Det nämner

jag ofta när vi debatterar, och jag tycker att det är viktigt att påpeka det. Men när man har en gemensam linje och en gemensam syn, det vill säga en antiprotektionistisk syn och en vilja att öka frihandeln, kan det också vara lätt att slå sig till ro. Handelspolitiken har under många år hamnat lite grann i bakvatten. Den har inte varit uppe på agendan och diskuterats.

Jag minns när jag stod här för fyra år sedan, då Sveriges handelsavtal med Sydkorea skulle ratificeras. Talmannen och jag var ensamma i kammaren. Ingen var intresserad av att debattera. Jag tror dock att det är lite annorlunda stämningar vad gäller internationella frihandelsavtal nu. Det lär vi nog märka när CETA-avtalet med Kanada ska debatteras längre fram i höst.

Fru ålderspresident! Sverige är ett litet land med 0,06 procent av världens befolkning. Vi behöver världen, men världen behöver också Sverige. Den svenska exporten har mycket att erbjuda. Den har mycket att tillföra andra länder.

Det är ofta lätt att se att handel och export medför nytta bara för en part. Men Sverige kan genom att sprida kunskap, goda produkter, medvetna och kvalitetsbundna tjänster bidra till att förhöja kvaliteten i många länder runt om i världen.

Sedan ett och ett halvt år tillbaka har Sverige en exportstrategi, vars mål är att öka exporten. Men trots en exportstrategi med 26 prioriterade marknader har statistik från Business Sweden visat att exporten under ett och ett halvt år minskat med 2,5 procent. Detta är viktigt att diskutera. Har man prioriteringar ska man sätta dem under lupp, och sätter man dem under lupp ska man också följa upp dem.

Att det har gått ned med 2,5 procent när det gäller dessa 26 länder ska vi sätta i relation till att exporten i övrigt sätter nya rekord.

Prioriteringar är som sagt var bra. Men det är omvärldsfaktorer som spelar roll. Ministern säger i sitt svar att det finns faktorer som har påverkat utfallet. Hon nämner Storbritannien. Ja, det är självklart att det spelar roll. Men det återstår 25 andra prioriterade länder i exportstrategin. Priset på olja och andra råvaror spelar också roll, men det gäller även länder som inte ingår bland de 26 prioriterade. Detta är alltså omvärldsfaktorer som inte specifikt landar på de 26 länderna.

Ministern signalerade att det skulle finnas en beredskap att ändra i prioriteringarna. Jag undrar: Ser ministern nu några signaler om att man borde ändra i detta, efter ett och ett halvt år?

Jag skulle också vilja fråga om Exportkreditnämnden och Svensk Exportkredit, som är två viktiga redskap som regeringen har till sitt förfogande. Exportkreditnämnden har inte fått något särskilt uppdrag kopplat till de 26 prioriterade länderna. Vad ser ministern att dessa båda instanser skulle kunna göra för att förstärka satsningen på de 26 länderna?

Jag skulle framför allt vilja ha lite mer reflektion om varför exporten till just dessa 26 länder har backat 2,5 procent.

Anf. 10 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ålderspresident! Jag blev väldigt glad för den frågan. De senaste siffrorna visar nämligen att man inte har backat utan i stället gått framåt. Jag är glad att få svara på det.

Låt mig först kommentera detta med Sydkorea. Jag tycker också att det är för tråkigt att det är så litet intresse för detta. Efter Sydkoreaavtalet ökade exporten från EU till Sydkorea med 50 procent. Det är alltså jätteviktigt. Jag hoppas att det finns ett större intresse när propositionen om CETA kommer till kammaren senare i höst.

Faktum är att när regeringen tillträdde efter att Alliansen hade styrt från 2006 till 2014 var exporten inte det draglok för svensk ekonomi som den bör vara. Att öka den svenska exporten är därför ett av regeringens fokusområden. I mitt första inlägg redogjorde jag för regeringens satsning.

Under första halvåret i år ökade varuexporten med 12 procent jämfört med motsvarande period förra året. Alltså går Sveriges export nu väldigt bra. Vi vet också att exporten är kopplad till det svenska välståndet och till jobben och sysselsättningen. Beräkningarna visar att ungefär 1,4 miljoner personer har ett jobb som understöds av export i produktionsledet. Sedan vet vi att om detta får ringar på vattnet är siffran mycket större.

Vi kan se att exporten ökar på nästan alla fronter. Exporten har ökat för nästan alla större varugrupper och nästan alla tjänstebranscher. Vi kan till exempel se att exporten av fordon har fortsatt i hög fart i år, vilket givetvis är kopplat starkt till Volvos framgångar. Det är jättekul. Här handlar det om en region som Hans Rothenberg känner väl.

Vi kan också se att exporten har ökat till nästan alla regioner. Bäst har det gått till Asien, 21 procents ökning, och Kina, 33 procents ökning. Det är särskilt glädjande med tanke på vår stora satsning på Kina och den stora Team Sweden-resa som vi företog tidigare i år.

Vad som är extra glädjande är att vi har fått fart på exporten till tillväxtmarknaderna. Sverige har nu en mycket stark utveckling när det gäller de 26 prioriterade länderna i det statliga främjandet. Vi kan se att vi nu håller samma takt som andra länder i fråga om tillväxten, vilket inte har varit fallet under de senaste tio åren. Det gäller alltså tillväxttakten i exporten.

Att exporten växlar upp har bidragit till att Sverige faktiskt har tagit exportmarknadsandelar, som man säger, jämfört med andra länder i världen. Detta kan vi se i löpande priser från 2016 och i fasta priser från 2014, då regeringen tillträdde. Detta är givetvis väldigt kul i sig, men det är också relevant inom ramen för regeringens utstakade politik. En av grunderna i regeringens exportstrategi var just att vi måste vända trenden i fråga om tillväxt och välfärd för jobben.

Jag tror att jag stannar där. Jag återkommer.

Anf. 11 HANS ROTHENBERG (M):

Fru ålderspresident! Det var nästan så att jag ville göra en mjuk övergång från den förra interpellationsdebatten – tänk om det svenska snuset kunde bidra till att öka den svenska exporten. Men det får vi nog ta vid ett annat tillfälle.

Ministern svarar att exporten domineras av kapital- och investeringsvaror som kunderna inte förnyar varje år. Jag tror att det är ungefär 70 procent som består av fysiska varor och att resten består av tjänster. Det är någonting som jag tycker att vi måste ta fasta på. Tjänstehandeln ökar dramatiskt i världen. Det är en skillnad mellan produkthandel och handel med tjänster. Insatsvarorna i en fysisk produkt är ibland runt 30 procent, men i

tjänster finns det inga insatsvaror. Det gör att det är mycket högre utväxling på tjänster. Detta tycker jag att regeringen borde signalera. Jag har inte sett några sådana signaler. Vill man styra över detta och fokusera mer på tjänsteexport? Där kan vi nämligen få en utväxling.

Jag har tidigare haft en interpellationsdebatt med Ardalan Shekarabi, när jag hade interpellat tidigare handelsministern, om export av välfärds-tjänster. Nu kommer vi in på den lite lätt minerade frågan om välfärds-tjänster, välfärdsföretag och möjlighet att göra vinst.

Svenska välfärdsföretag har gott anseende runt om i världen. Svenskt välfärdsföretagande är attraktivt. Det kommer delegationer från många av de 26 prioriterade länderna till Sverige som vill lära sig hur vi gör för att hantera barnomsorgen och hur vi gör för att hantera vård och omsorg i övrigt. De vill gärna att svenska företag ska kunna etablera sig. Men de undrar: Varför säljer ni inte så mycket hemma om ni är så bra? Det handlar om vikten av att ha en hemmamarknad. Välfärdstjänster är en väldigt viktig del som skulle kunna göra att den svenska exporten ökar dramatiskt för att också svara upp mot regeringens exportstrategi.

Jag kom från Bryssel i går. Jag har talat med ett antal av ministrernas bekanta, inte minst kommissionär Cecilia Malmström, och har fått en uppdatering om hur det står till med brexitförhandlingarna. När det går dåligt för Storbritannien och i handeln med Storbritannien och det är ett av de 26 länderna undrar jag: Har regeringen satt in en extra växel för att hantera denna fråga? I Bryssel är det just nu väldigt mycket "låt stå" som gäller. Britterna förhalar. De signalerar inte tillräckligt med aktivitet i förhandlingarna. Om vi ser att pundet sjunker och att det blir mindre effekt av det hela, desto viktigare är det att Sverige kan satsa extra resurser. Jag undrar: Vad är det för extra resurser som regeringen vill se där?

Vi har debatterat upphandling av exportrådgivning i en tidigare interpellationsdebatt. Jag fick intrycket att ministern var positiv till det. Jag undrar: Är detta någonting som skulle kunna vara med, som regeringen har tänkt? Kan man tänka sig att fördela exportrådgivningen på andra aktörer än traditionella Business Sweden?

Det är också viktigt att Sverige har ett bra näringspolitiskt klimat för att företag ska stanna kvar i Sverige och exportera till andra. Det är bra om företagen stannar kvar och inte flyttar till Finland.

Anf. 12 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ålderspresident! Det var många frågor på en gång. Jag har inte tid att svara på alla. Men vi kan börja med välfärdstjänsterna. Många av välfärdsföretagen deltar i våra främjanderesor. Och till exempel på utbildningssidan och på hälsovårdssidan säljer man mycket svenska välfärdstjänster. Man är också väldigt nöjd med det arbete som Business Sweden gör. Jag tror att vi kan utveckla det området ännu mer.

Vi har i satsningen när det gäller exportfrämjandet startat särskilda Team Sweden-undergrupper. En av de grupperna gäller just hälsa och life science. Här vill jag också ta upp ett annat viktigt framgångsrecept som Sverige har. Det är det vi kallar för triple helix, det vill säga att vi samarbetar med de privata företagen, akademien och myndigheterna också i exportfrämjandet. Det har till exempel varit så att man från andra länder har åkt tillbaka till Sverige efter en främjanderesa för att lära sig mer om detta koncept. Jag tror att vi har en framtidsväg här.

När det gäller brexit har regeringen gjort flera insatser för att analysera situationen och se hur vi på bästa sätt kan stödja svenska företag. Det senaste var ett regeringsbeslut som togs för bara ungefär två veckor sedan, som handlade om att certifiera och ackreditera svenska varor. Det visar sig nämligen att många behöver det för att kunna verka på den inre marknaden. I Sverige har vi ungefär 40 punkter där man kan få ackreditering och certifiering. I Storbritannien har man över 180. Och de används väldigt mycket av de svenska företagen.

Hur ska vi då göra? Jo, det första är att vi från svensk sida ska se till att denna fråga kommer in i förhandlingarna. Det handlar om att man ser till att de punkter som finns i Storbritannien, kanske efter ett uttåg ur EU, kommer att gälla i alla fall. I andra ändan handlar det om att informera svenska företag om detta.

Jag har också startat seminarier med olika branscher för att informera dem om hur läget är när det gäller brexit, framför allt för att de ska förbereda sig på detta. Det kommer nämligen att påverka exporten. Vi såg förra året att exporten till Storbritannien gick ned med 16 procent. Nu verkar den gå upp lite, så man ska inte dra för stora växlar på detta ännu. Men vi följer det väldigt noga eftersom Storbritannien är ett viktigt exportland för Sverige.

Sedan gäller det den specifika frågan om SEK, Svensk Exportkredit. I SEK:s årsredovisning beaktar man våra 26 prioriterade länder. Det handlar om att särskilt titta på detta när det gäller nya affärer. Det är en del som man har tagit upp. EKN är också med. EKN har varit särskilt viktig när det gäller att vara med på främjanderesor, för EKN kan ofta ge stöd där det är särskilt problematiskt – det gäller till exempel Iran. SEK kan inte kan ta den typen av stora risker.

Jag hoppas att vi kan utvecklas inte minst på de områden som Hans Rothenberg nämner.

Anf. 13 HANS ROTHENBERG (M):

Fru ålderspresident! Tack, ministern, för svaren! Jag tycker att den här typen av debatt är viktig, dels för att sätta ljuset på sakfrågan, dels för att se vad det finns för skillnader i våra uppfattningar och också vad vi kan bidra till. Det blir lite grann av folkbildning här, men den rollen tycker jag faktiskt att vi ska ta på oss.

Ministern säger att exporten det senaste kvartalet har ökat med 13 procent. Jag skrev den här interpellationen i början av juni. Då hade vi inte fått siffrorna för det senaste kvartalet, och nu är vi inne i början på september, vilket har med administrativa handläggningar under sommaruppehållet att göra. Dock var det som jag jämförde med ett och ett halvt års eller fem kvartals statistik. Nu var det kanske ett trenderbrott under det senaste kvartalet i år, men totalt sett har exporten inte ökat.

Enligt fakta som jag har fått ökade varuexporten 2016 med 1,1 procent. Ursäkta alla tråkiga siffror som vi slänger oss med här, men de spelar stor roll för de företag som står bakom siffrorna. Varuexporten ökade med 1,1 procent. Det är långsammare än den genomsnittliga ökningen under perioden efter finanskrisen 2009–2016, som då var 2,6 procent per år.

Främjande av välfärd – ja, det är bra att svenska välfärdsföretag åker med till länder på inspirationsresor. Det är bra att de kommer tillbaka från dessa länder och vill titta närmare på dem. Men det är också bra om svenska företag kan sälja sina tjänster i de länderna, att man inte bara säljer idéerna och åker hem och kopierar dem. Det tycker jag är viktigt att hantera. Det är en fråga som rör både export och hur välfärdsföretagandet ska kunna fungera i Sverige framöver.

Jag tackar ministern för debatten. Det är viktigt att man är alert och på tårna och bevakar de förändringar som behöver göras inom exportstrategin.

Anf. 14 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ålderspresident! Jag måste tacka Hans Rothenberg för att han ställer frågor och interpellationer om handelspolitiken, för liksom ledamoten tycker jag att den är väldigt viktig. Jag tycker att kunskapen om handelspolitiken, även bland politiker, är väldigt låg, att man kan göra många olika saker, så jag välkomnar därför verkligen den här typen av diskussioner.

Regeringens politik är både genomtänkt och långsiktig. De identifierade länderna tar avstamp i var tillväxten kommer att finnas i framtiden, och det ger en slagsida för tillväxtmarknaderna i Asien. Var någonstans behöver då företagen stöd från regeringen? Ofta är det i svåra länder. Därför blir det ofta diskussioner när företag reser till svåra länder som Iran, Saudiarabien, Ryssland och så vidare.

När det gäller siffrorna ska man ibland ha lite tur. Interpellanten skrev sin interpellation innan de nya siffrorna kom, och jag har möjligheten att svara efter att de nya, mycket bra siffrorna kom. Exporten till de prioriterade 26 länderna är faktiskt större i dag än 2014. Man har följt de totala svenska exportsiffrorna. Alla länder runt om i världen hade en dålig utveckling 2016, men vi har tagit andelar från andra länder.

Sedan är det alltid sunt att vara öppen för förändringar, till exempel när det gäller prioriteringarna av de 26 länderna. Vi ska vässa verksamheten och förbättra politiken, och det är för att Sverige är så handelsberoende. Eftersom jag tycker att det är så viktigt upprepar jag att 1,4 miljoner människor har sina jobb på grund av exporten.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2016/17:222 Ett starkt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående proposition skulle förlängas till och med *onsdagen den 27 september*.

§ 12 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 31 augusti

2016/17:613 Fler utbildningsplatser och nya polishögskolor
av *Roger Haddad* (L)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2016/17:614 Upprätthållande av abortlagstiftningens intention
av *Emma Henriksson* (KD)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

den 1 september

2016/17:615 Kärnvapenförbud och svensk försvarsförmåga
av *Mikael Oscarsson* (KD)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2016/17:616 Flyglinjen Torsby–Hagfors–Arlanda
av *Daniel Bäckström* (C)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2016/17:617 FN-konventionen mot kärnvapen
av *Daniel Bäckström* (C)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2016/17:618 FN-konventionen om kärnvapenförbud
av *Kerstin Lundgren* (C)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

den 5 september

2016/17:619 Dödsfall i sjukvården

av *Jeff Ahl* (SD)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

den 6 september

2016/17:620 Polisutbildningen i Umeå

av *Edward Riedl* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2016/17:621 Brister i Försäkringskassans arbete
av *Lotta Finstorp* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2016/17:622 Elfordonspremie

av *Johan Hultberg* (M)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 31 augusti

2016/17:1859 Konventionen om förbud mot kärnvapen

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2016/17:1860 Kronofogdens handläggningstider

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:1861 Omlokalisering av statliga jobb till nordöstra Skåne

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2016/17:1862 Undervisningskvaliteten i skolan

av *Ann-Britt Åsebol* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2016/17:1863 Avhysning i praktiken

av *Lars Beckman* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1864 Trygghetsskapande ordningsvakter

av *Lars Beckman* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1865 Nordiskt samarbete kring färdtjänsten

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:1866 Nya regler för underhållstöd

av *Solveig Zander* (C)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2016/17:1867 Omlokaliseringen av Strålsäkerhetsmyndigheten

av *Maria Weimer* (L)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:1868 Kvarcentrafiken

av *Nina Lundström* (L)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2016/17:1869 Hinder för tågförbindelsen Stockholm–Oslo

av *Nina Lundström* (L)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2016/17:1870 En polishögskola i Halmstad

av *Hans Hoff* (S)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1871 Flytten av myndigheter

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2016/17:1872 Stulna identiteter och terrorfinansiering

av *Johan Forssell* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1873 Förbud mot ålfiske i Östersjön

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

Prot. 2016/17:134
7 september

2016/17:1874 Postnord
av *Cecilia Widegren* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)
2016/17:1875 Humanitärt stöd till civila i bland annat ar-Raqqa
av *Markus Wiechel* (SD)
till statsrådet Isabella Lövin (MP)

den 1 september

2016/17:1876 Tvångsinlösen av skog
av *Saila Quicklund* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2016/17:1877 Kemikalieinspektionens förbud mot växtskyddsmedlet Stomp
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

den 4 september

2016/17:1878 Information om lastbilars last och färdvägar
av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

den 5 september

2016/17:1879 Samordningen i Regeringskansliet
av *Jeff Ahl* (SD)
till statsminister Stefan Löfven (S)

den 6 september

2016/17:1880 Trafiksatsningar i södra Älvsborg
av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)
2016/17:1881 Förändring av svensk säkerhetsdoktrin
av *Hans Wallmark* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)
2016/17:1882 Fungerande tågtrafik mellan våra huvudstäder
av *Lars Mejern Larsson* (S)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)
2016/17:1883 Nordgen
av *Lars Mejern Larsson* (S)
till utrikesminister Margot Wallström (S)
2016/17:1884 Västsahara och MR-rådets 36:e session
av *Lotta Johnsson Fornarve* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)
2016/17:1885 Höghastighetsbanors påverkan på drift och underhåll av infrastruktur
av *Nina Lundström* (L)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2016/17:1886 Chicagokonventionen och bränsleskatter

av *Nina Lundström* (L)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2016/17:1887 Åldersbedömning av ensamkommande barn och ungdomar

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2016/17:1888 Samtal med skurkregimer

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1889 Avlidna terroristers identitet

av *Markus Wiechel* (SD)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1890 Bolagsstyrelsers arvoden

av *Lars Beckman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:1891 Politiska partier som gör vinst på överskuldssatta

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2016/17:1892 Svårigheter att få främlingspass

av *Sara Karlsson* (S)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2016/17:1893 Företagskonto

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2016/17:1894 Utbetalning av jordbruksstöd

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 31 augusti

2016/17:1818 Dawit Isaak

av *Margareta Cederfelt* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1817 Nedläggningen av Findus i Bjuv

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:1805 Det tilltagande sexuella våldet mot kvinnor i Sverige

av *Johan Nissinen* (SD)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1809 Inre utlänningskontroll

av *Boriana Åberg* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1813 Outredda brott i norra Sverige

av *Helena Lindahl* (C)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

Prot. 2016/17:134

7 september

2016/17:1816 Danstillstånd
av *Jenny Petersson* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

den 1 september

2016/17:1820 Hamnkonflikten som hotar transportförsörjningen
av *Nina Lundström* (L)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2016/17:1822 Problem med posthanteringen

av *Nina Lundström* (L)

till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

den 5 september

2016/17:1823 Kontroll av kosttillskott

av *Saila Quicklund* (M)

till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

2016/17:1824 Regeringens information om Transportstyrelsen

av *Hans Wallmark* (M)

till statsminister *Stefan Löfven* (S)

2016/17:1826 Försämrade livsvillkor för grisar

av *Jens Holm* (V)

till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2016/17:1829 Bilmålvakter

av *Roger Haddad* (L)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2016/17:1828 Trängselskatt och integritetsskydd

av *Nina Lundström* (L)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2016/17:1830 Gårdsförsäljning som stärker Sverige och Skaraborg

av *Cecilia Widegren* (M)

till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

den 6 september

2016/17:1832 Den migrationspolitiska överenskommelsen

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2016/17:1831 Mottagande av nyanlända

av *Ann-Charlotte Hammar Johansson* (M)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2016/17:1825 Bilbränder och försäkringsbedrägerier

av *Roger Haddad* (L)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2016/17:1827 Antalet polisutbildade i verksamhet

av *Roger Haddad* (L)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2016/17:1833 Juridiskt kön

av *Börje Vestlund* (S)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

den 7 september

Prot. 2016/17:134
7 september

2016/17:1835 Utlämning av regimkritiker till Turkiet
av *Amineh Kakabaveh* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 13.44.

Sammanträdet leddes av tjänstgörande ålderspresidenten Susanne Eberstein.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Meddelande om aktuell debatt om situationen för ensamkommande	1
§ 2 Anmälan om ny riksdagsledamot.....	2
§ 3 Anmälan om ersättare.....	2
§ 4 Anmälan om kompletteringsval	2
§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	3
§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	3
§ 7 Anmälan om faktapromemorior	4
§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott	4
§ 9 Svar på interpellation 2016/17:568 om svenskt snus i EU.....	5
Anf. 1 Statsrådet ANN LINDE (S)	5
Anf. 2 JESPER SKALBERG KARLSSON (M).....	6
Anf. 3 Statsrådet ANN LINDE (S)	7
Anf. 4 JESPER SKALBERG KARLSSON (M).....	7
Anf. 5 Statsrådet ANN LINDE (S)	8
Anf. 6 JESPER SKALBERG KARLSSON (M).....	8
Anf. 7 Statsrådet ANN LINDE (S)	9
§ 10 Svar på interpellation 2016/17:582 om Sveriges exportstrategi	9
Anf. 8 Statsrådet ANN LINDE (S)	9
Anf. 9 HANS ROTHENBERG (M).....	10
Anf. 10 Statsrådet ANN LINDE (S)	11
Anf. 11 HANS ROTHENBERG (M).....	12
Anf. 12 Statsrådet ANN LINDE (S)	13
Anf. 13 HANS ROTHENBERG (M).....	14
Anf. 14 Statsrådet ANN LINDE (S)	15
§ 11 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid.....	15
§ 12 Anmälan om interpellationer	16
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar	17
§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor	19
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 13.44.	21